

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Надання кредитів є одним з найбільш прибуткових банківських активів і формує, зазвичай, найбільшу частину доходів банку. Але висока дохідність неодмінно супроводжується підвищеним ризиком. На сьогоднішній день в Україні гостро стоїть питання оцінки кредитоспроможності банками своїх позичальників.

Порівняльний аналіз методик оцінки кредитоспроможності позичальника банку показав, що серед моделей оцінки кредитоспроможності більшість банків використовує методики прогнозування ймовірності банкрутства позичальника. Досить ефективним методом оцінки кредитоспроможності позичальника є метод фінансових коефіцієнтів. Менш активно використовуються методики, засновані на аналізі ділового ризику, експрес-методики аналізу фінансового стану, а також аналіз грошових потоків, тощо.

Дослідивши проблеми оцінки кредитоспроможності позичальника, основними з них є: відсутність уніфікації діагностичних процедур у сфері оцінювання кредитоспроможності позичальників-юридичних осіб; недостатньо повна інформаційна база для повноцінного аналізу фінансового стану клієнтів; складність визначення відносних «ваг» кожного окремого фактора, необхідного для оцінки кредитоспроможності; існування ймовірності отримання одним підприємством різних класів позичальника у різних банківських структурах; наявність практики свідомого погіршення результатів діагностики кредитоспроможності підприємства банківськими структурами; можливість маніпулювання результатами діагностики кредитоспроможності.

Частково названі проблеми вирішує Постанова НБУ № 23 «Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями». Проте методичний підхід, що застосовується, призначений для оцінки фінансового стану позичальників з метою формування резерву і не дозволяє оцінити кредитоспроможність. Для вирішення цих проблем банкам необхідно розмежувати поняття та підходи до аналізу кредитоспроможності залежно від цілей оцінки.

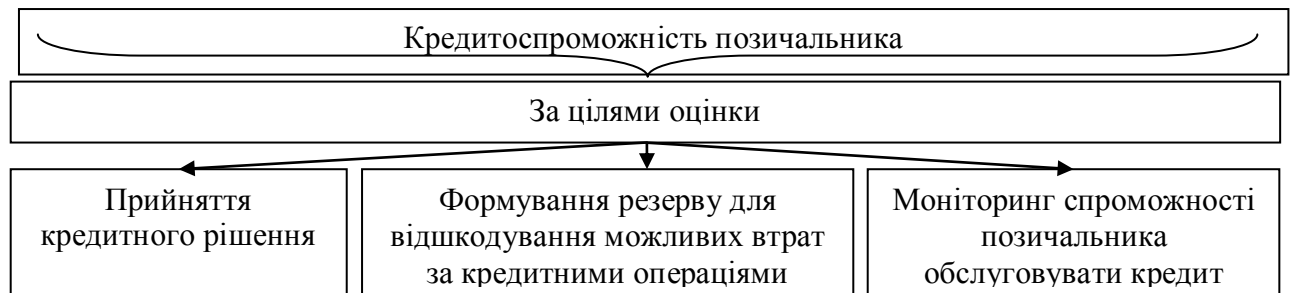

Рисунок 1 – Підходи до аналізу кредитоспроможності позичальника

Вважаємо, що для ефективної оцінки кредитоспроможності банкам необхідно також враховувати значимість кредиту, диверсифікацію бізнесу, індивідуальні особливості та фінансовий стан позичальника, визначати взаємний вплив кредитоспроможності економічних суб'єктів і циклічності розвитку економіки. Відсутність аналізу сценаріїв розвитку подій в економіці клієнта, різноманітних моделей поведінки банку при виникненні несприятливих подій не дозволяє правильно розрахувати наслідки кредитування. Нарешті, значні складності породжуються інфляцією, спотворюються показники, що характеризують можливості погашення кредитної заборгованості.

Таким чином, правильно та чітко визначена система оцінки кредитоспроможності позичальника-юридичної особи банком захищає його від багатьох загроз та ризиків, а саме ризику банкрутства і неповернення кредитів.